

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

VIII. De Persona Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

omnia, quæ supra commemorata & in verbo Dei bene fundata doctrinæ non consentiunt, sed repugnant, rejicimus atq; damnamus.

VIII. DE PERSONA CHRISTI.

QUARTA est etiam controuersia inter Augustanæ Confessionis Theologos, de persona Christi: quam tamen non ipsi inter se mouerunt, sed ei occasionem Sacramentarij' originaliter dederunt. Cùm enim D. Lutherus veram & substantialem corporis & sanguinis Christi in sacra Cœna præsentiam contra Sacramentarios, è verbis institutionis Cœnæ firmissimis argumentis liquidò probasset atq; confirmasset: à Cinglianis illi obiectum est: Si corpus Christi simul in cœlo & in terris, in Cœna Domini, præsens sit: necessariò consequi, illud non esse verum & humanum corpus: talem enim Maiestatem soli Deo tribuendam, corpus verò Christi nequaquam illius capax esse.

Hanc obiectionem D. Lutherus refutauit, eamq; nihil ponderis habere, luculenter, in didacticis & polemicis suis scriptis, de Cœna Domini, quæ Sacramentarijs opposuit, demonstrauit: quæ nos non minùs, quam didactica huius viri scripta approbamus: idq; publicè testatum esse volumus. Interim, post mortem D. Lutheri, prodierunt quidam Theologi (Augustanam Confessionem profitentes) qui non quidem aperte & manifestè ad Sacramentarios, in negotio Cœnæ Dominicæ transferunt: sed tamen eadem fundamenta facta, de persona Christi, quibus Sacramentarij veram & substantialem corporis & sanguinis Christi præsentiam è Cœna Domini tollere conati sunt: in

medium

medium attulerunt: afferentes, humanæ naturæ in persona Christi, ea non esse tribuenda, quæ sint supra vel etiam contra humanas illius naturales & essentielles proprietates. Atq; super hoc negocio, D. Lutheri præcipuam doctrinam, & unâ omnes illos, qui eam, utpote verbo Dei conformem, amplexi sunt, omnium propemodum veterum horribilium hæreseon insimularunt atque accusarunt.

Vt autem hæc controuersia piè, iuxta verbi Dei & fidei nostræ analogiam declaretur, & per gratiam Dei componatur, vnanimi consensu doctrinam, fidem & confessionem nostram de hoc articulo recitabimus.

Credimus, docemus, & confitemur: etsi Filius Dei per se integra & distincta diuinitatis æternæ persona est: adeoq; verus, substantialis, perfectus Deus, cum Patre & Spiritu sancto, ab æterno fuit: quod tamen (in plenitudine temporis) humanam naturam in unitatem suæ personæ assumerit, non ita, quasi duæ iam in Christo personæ, aut duo Christi facti sint: sed quod Christus Iesus iam in vna persona simul verus sit æternus **D E V S**, ab æterno ex Patre genitus: & verus homo, è laudatissima virgine Maria natus, ut scriptum est: *Ex quibus est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in secula.*

Roman. 9.

Credimus, docemus, & confitemur: iam in vna illa indiuisa persona Christi, duas esse distinctas naturas: diuinam, videlicet, quæ ab æterno est: & humanam, quæ in tempore assumpta est in unitatem personæ Filii Dei. Et hæc duæ naturæ in persona Christi nunquam vel separantur, vel confunduntur, vel altera in alteram mutatur: sed vtraque in sua natura & substantia seu essentia (in persona Christi) in omnem æternitatem permanet.

Credimus etiam, docemus, & confitemur: quod, ut natura vtraque in sua natura & essentia inconsula maneat,

neque

neque vnquam aboletur, ita etiam vtraq; suas naturales essentielles proprietates retineat, neq; in omnem æternitatem eas deponat: & quòd vnus naturæ proprietates essentielles nunquam alterius naturæ proprietates essentielles fiant.

Credimus autem, docemus, & confitemur: quòd omnipotentem esse, æternum, infinitum, vbiq; simul esse, naturaliter, hoc est, secundum proprietatem naturæ, & naturalis illius essentiæ, per se vbiq; præsentem esse, omnia nõsse, &c. sint reuera essentielles naturæ diuinæ proprietates: quæ etiam humanæ naturæ essentielles proprietates in æternum nunquam fiant.

At verò: esse corpoream creaturam, carnem & sanguinem, finitum, & circumscriptum esse, pati, mori, ascendere, descendere, de loco in locum moueri, esurire, sitire, algere, æstu affligi, & si quæ sunt similia: esse proprietates humanæ naturæ statuimus, quæ nunquam proprietates diuinæ naturæ fiant.

Credimus, docemus, & confitemur etiam, quòd iam post factam incarnationem non quælibet natura in Christo, per se ita subsistat, vt vtraq; sit persona separata, aut, quòd vtraq; personam singularem constituat: sed ita naturas vnitas esse sentimus, vt vnica tantum personam constituent: in qua simul personaliter ambo, diuina, & humana natura assumpta, vnitæ sint & subsistant: ita quidem, vt iam, post incarnationem, ad integram Christi personam, non modò diuina, sed etiam assumpta humana natura pertineat: & quòd persona filij Dei INCARNATI, vt sine diuinitate sua, ita etiam sine humanitate sua non sit integra persona. In Christo igitur non sunt duæ distinctæ, sed vnica tantum persona, non obstante, quòd duæ distinctæ naturæ, vtraq; in sua essentia, & proprietatibus naturalibus, inconfusæ, in ipso reperiantur.

Credi-

Ephes. I.

Credimus quoq; docemus, ac confitemur, aliam humanam naturam in Christo, non tantum essentialia & naturales suas proprietates habere & retinere: sed præterea etiam per unionem personalem, quæ cum diuinitate mirando modo copulata est, & postea per glorificationem, exaltatam esse ad dexteram Maiestatis, virtutis, & potentia, super omne, quod nominatur non tantum in hoc, sed etiam in futuro seculo.

Quod verò ad hanc Maiestatem attinet, ad quam Christus, secundum humanitatem suam exaltatus est: non eam tum demum accepit, cum à mortuis resurrexit, & ad cælos ascendit: sed tum, cum in utero matris conciperetur, & homo fieret: quando videlicet, diuina & humana natura personaliter sunt unitæ. De hac autem hypostatica unione non ita sentiendum est (ut quidam sinistrè eam accipiunt:) quasi duæ illæ naturæ, diuina & humana, eo modo unitæ sint, quo duo asseres conglutinantur: ut REALITER, seu reipia & verè, nullam prorsus communicationem inter se habeant. Hic enim Nestorij & Samosatani error est & hæresis: qui hæretici (ut Suidas, & Theodorus Presbyter Rechenensis testantur) senserunt atq; docuerunt: *δύο φύσιν διηρημένως ἐχούσας, ἢ ἀκοινωνήτους πρὸς ἑαυτὰς πάντα*: h. e. duas naturas separatim seu seorsim se habentes & omni modo ad inuicem seu inter se incommunicabiles esse. Hoc falso dogmate naturæ separantur: & duo Christi finguntur: quorum vnus sit Christus: alter verò Deus Logos, qui in Christo habitat.

Sic enim Theodorus Presbyter scribit: Paulus quidam, iisdem, quibus Manes, temporibus, Samosatani quidem ortu, sed Antiochiæ Syriæ antistes, Dominum impiè dixit nudum fuisse hominem, in quo Deus verbum, sicut & in singulis Prophetis, habitauit: ac proinde duas naturas separatas, & citra omnem prorsus inter se communionem, in Christo esse: quasi alius sit Christus, alius Deus, Verbum in ipso habitans.

CONTRA hanc damnatam hæresin Catholica
 Christi Ecclesia semper, omnibusq; temporibus sim-
 plicissimè credidit & sensit, humanam & diuinam na-
 turam in persona Christi, eo modo vnitas esse, vt veram
 inter se communicationem habeant. Neq; tamen ideo
 naturæ in vnã essentiam, sed vt D. Lutherus loquitur,
 in vnã personam conueniunt & commiscantur. Et
 propter hanc hypostaticam vnionem & comunicatio-
 nem veteres orthodoxi Ecclesiæ Doctores, sæpe ad-
 modum, non modò antè, verùm etiam post Chalcedo-
 nense Concilium, vocabulo (Mixtionis) in pia tamen
 sententia & vero discrimine, vsi sunt. Eius rei confir-
 mandæ gratia multa Patrum testimonia in mediũ ad-
 ferri possent: quæ passim in hominum nostrorum scri-
 ptis reperire licet. Et quidem erudita antiquitas vnio-
 nem hypostaticam, & naturarum communicationem,
 similitudine animæ & corporis: item ferri candentis,
 aliquo modo declarauit. Anima enim & corpus (quæ-
 admodum etiam ignis & ferrum) non tantum per
 phrasin aut modum loquendi, aut verbaliter, sed verè
 & realiter comunicationem inter se habent: neq; ta-
 men hoc modo confusio aut naturarum exæquatio in-
 troducitur: qualis fieri solet, cum ex melle & aqua
 nullum conficitur: talis enim potus non amplius aut
 aqua est mera, aut mel merum, sed mixtus quidam, ex
 utroq; potus. Longè certè aliter se res, in illa diuinæ &
 humanæ naturæ vnione (in persona CHRISTI) habet:
 longè enim sublimior est, & planè ineffabilis commu-
 nicatio & vnio diuinæ & humanæ naturæ, in persona
 CHRISTI: proptet quam vnionem & communica-
 tionem, DEVS homo est, & homo DEVS. Nec
 tamen hac vnione & communicatione naturarum,
 vel ipsæ naturæ, vel harum proprietates confundun-
 tur: sed vtraque natura essentiam & proprietates suas
 retinet.

Propter

Propter hanc hypostaticam vnionem) quæ sine vera illa communicatione naturarum nec cogitari nec subsistere potest) non nudè & sola humana natura, cuius proprium est, pati & mori, pro totius mundi peccatis est passa: sed ipse filius Dei verè (secundum tamen naturam humanam assumptam) passus, & vt Symbolum nostrum Apostolicum testatur, verè mortuus est: etsi diuina natura neq; pati neq; mori potest. Hanc rem D. Lutherus in Maiore sua de Cœna Domini confessione, copiosè & solidè declarauit: vbi blasphemam Cinglij Allæosin, qui docuit, vnã naturam pro altera sumi & intelligi, tanquam Diaboli laruam reiecit, & ad inferni barathrum damnauit.

Et sanè veteres Ecclesiæ Doctores duo hæc vocabula *κοινωνία* & *ἕνωσις*, communicationem & vnionem, in explicatione huius mysterij coniunxerunt: & alterum per alterum declarârunt, Irenæus lib. 4. cap. 37. Athanasius in Epistola ad Epictetum. Hilarius de Trinitate lib. 9. Basilius & Nyssenus in Theodoro. Damascenus lib. 3. cap. 19.

Propter hanc hypostaticam vnionem & communionem, diuinæ & humanæ naturæ in Christo, credimus, docemus, & confitemur, iuxta fidei nostræ Christianæ analogiam, omnia ea, quæ de Christi Maiestate secundum humanam eius naturam, qua ad dextram omnipotentis & virtutis Dei seder, & ijs, quæ ex ea consequuntur, dici solent, locum non habitura, neque stare posse: nisi hypostatica illa vnio & communicatio naturarum in persona Christi REALITER & verè existerent.

Huius hypostaticæ vnionis ratione & naturarum communionem Maria, laudatissima illa virgo, non hominem duntaxat, sed talem hominem, qui verè filius Dei altissimi est, genuit: vt Archangelus Gabriel testatur. Is filius Dei etiam in vtero matris diuinam suam mat-

itatem

statem demonstravit, quòd de virgine, inuiolata ipsius
virginitate, natus est. Vnde & verè *Genitor*, Dei ge-
nitrix est, & tamen virgo mansit.

Illius hypostatice vnionis & communicationis vir-
tute, omnia miracula sua edidit, & diuinam suam ma-
iestatem prò liberrima voluntate, quando & quomo-
do ipsi visum fuit (non tantùm post resurrectionem
suam, & ascensum ad cœlos, verùm etiam in statu exi-
stantionis) manifestauit. Verbi gratia: in nuptijs, quæ
in Cana Galilæe celebratæ fuerunt: item, cùm duo-
decim annos natus, inter viros eruditos eruditissimè
disputaret: Præterea in horto, quando vnico prope-
modum verbulo hostes suos in terram prosterneret:
quin imò in ipsa morte. Non enim vt alius quispiam
vulgaris homo mortuus est: sed in morte, & quidem
per suam mortem, ipsam mortem, peccatum, Diabo-
lum, infernum, & æternam damnationem deuicit. Hæc
certè admirandæ opera, humana natura sola, nequa-
quam præstare potuisset, nisi cum diuina natura per-
sonaliter vnita fuisset, & realem cum ea communica-
tionem habuisset.

Ex hac vnione & naturarum communione huma-
na natura habet illam exaltationem, post resurrectio-
nem à mortuis, super omnes creaturas in cœlo & in
terra: quæ reuerà nihil aliud est, quàm quòd Christus
formam serui prorsus deposuit, Humanam verò na-
turam non deposuit, sed in omnem æternitatem reti-
net, & ad plenam possessionem & diuinæ maiestatis
vsurpationem secundùm assumptam humanam natu-
ram euectus est. Eam verò Maiestatem statim in sua
conceptione, etiam in vtero matris habuit: sed vt A-
postolus loquitur, se ipsum exinaniuit, eamq; vt D. Lu-
therus docet, in statu suæ humiliationis secretò habu-
it, neq; eam semper, sed quoties ipsi visum fuit, vsurpauit.
Iam verò, postquam non communi ratione, vt alius

Philip. 2.

*Ephes. 4.**Psal. 8. 93.**Zach. 9.**Matth. 16.**Colos. 2.**1. Pet. 1.*

quispiam sanctus in cœlos ascendit, sed vt Apostolus testatur, super omnes cœlos ascendit, & reuera omnia implet, & vbique, non tantum vt **DEVS**, verum etiam vt homo, præuens dominatur & regnat, à mari ad mare, & vsq; ad terminos terræ, quemadmodum olim Prophetæ de ipso sunt vaticinati: & Apostoli testantur, quod Christus ipsis vbique cooperatus sit, & sermonem ipsorum sequentibus signis confirmauerit. Hæc autem non terreno modo, sed, vt D. Lutherus loqui solet, pro modo & ratione dexteræ Dei facta sunt: quæ non est certus aliquis & circumscriptus in cœlo locus: (vt Sacramentarij, sine testimonio sacrae scripturae sangunt:) sed nihil aliud est, nisi omnipotens Dei virtus, quæ cœlum & terram implet: in cuius possessionem Christus, iuxta humanitatem suam, sine confusione tamen & exæquatione naturarum, & in essentia, & in essentialibus proprietatibus, Realiter seu reuera venit. Ex hac communicata sibi diuina virtute homo **CHRISTVS**, iuxta verba testamenti sui, corpore & sanguine suo in sacra Cena, ad quam nos verbo suo ablegat, præuens esse potest, & reuera est. Quod alioqui nulli alij homini possibile est: quia nemo hominum cum diuina natura hoc modo vnitus, & in diuinam illam Omnipotentem Maiestatem & virtutem (ratione hypostaticæ duarum in Christo naturarum vnionis) collocatus est: sicut vnus & solus ille Iesus, virginis Mariæ filius. In ipso enim diuina & humana natura hypostaticè sunt vnitæ: ita vt in Christo tota diuinitatis plenitudo corporaliter inhabitet, & in illa personali vnione tam arcta & ineffabilis est naturarum communio: in quam etiã (vt Apostolus Petrus ait) desiderant Angeli cum admiratione & gaudio prospicere. De qua re paulò post suo loco ordine & copiosius dicetur.

Et ex hoc fundamento, cuius iam facta est mentio,

& quod

quod vno personalis docet, quomodo, videlicet, diuina & humana natura in persona Christi sint vnita: ut non modò nomina communia, sed REALITER etiam & re ipsa inter se, sine omni confusione & exequatione essentialium, communicent, promanat etiam doctrina illa de communicatione idiomatum duarum in Christo naturarum, de qua infra aliquid amplius diceretur.

Cùm autem indubitatum & extra controuersiam positum sit, quòd propria non egrediantur sua subiecta: hoc est, quòd quælibet natura suas proprietates essentielles retineat: & illæ non ab vna natura separentur, atque in alteram, tanquam aqua de vno vase in alium, transfundantur: nulla prorsus fieri aut constare posset proprietatum communicatio, nisi illa, de qua diximus, personalis naturarum in Christo esset vnio & communicatio. Hoc autem (post articulum sanctæ Trinitatis) summum est Mysterium, quo nullum magis in cælo & in terra reperitur. Vnde Paulus ait: Manifestè magnum est pietatis mysterium, quòd Deus manifestatus est in carne, &c. Cùm enim Apostolus Petrus clarissimis verbis testetur, quòd nos etiam, in quibus Christus (tantummodo ex gratia) habitat ppter tantum mysterium, diuinæ naturæ participes fiamus in Christo: quantum existimabimus eam esse communicationem diuinæ naturæ, de qua Apostolus loquitur: quòd videlicet in Christo tota diuinitatis plenitudo inhabitat corporaliter, ita quidè, vt Deus & homo vna sint persona. Plurimum autem refert, vt hæc doctrina de communicatione Idiomatum conuenienti discrimine & distinctè tractetur & explicetur. Propositiones enim & prædicationes, quibus vtimur, cùm de persona Christi, & de naturis & proprietatibus eius loquimur, non omnes vnius sunt generis aut modi. Et si quando non satis dextrè & distinctè hoc negotium tractatur, tum doctrina hæc inuoluitur, & Lector

1. Tim. 3.

2. Pet. 1.

simplex facile perturbatur. Quare ea, quam subijcimus, explicatio alta mente reponatur; ea autem, ut res ipsa Lectori planior, & intellectu facilior sit, tribus præcipuis capitibus comprehendere potest.

PRIMÒ cum in Christo duæ sint distinctæ naturæ, quæ essentijs & proprietatibus suis neque mutantur, neque confunduntur: utriusque verò naturæ una tantum sit persona: ea, quæ unius tantum naturæ propria sunt, alteri naturæ non seorsim, quasi separatæ, sed toti personæ (quæ simul Deus & homo est) attribuuntur, siue Deus, siue homo nominetur.

Sed in hoc prædicationum genere non sequitur, quod ea, quæ toti personæ tribuuntur, simul utriusque naturæ sint proprietates; sed distinctè declarandum est, secundum quam naturam aliquid toti personæ adscribatur. Ad hunc modum loquitur Paulus, cum de Christo dicit: Christum genitum esse ex semine Davidis SECUNDUM CARNEM. Et Petrus de Christo inquit, quod sit mortificatus CARNE: & quod passus sit IN CARNE.

Roman. 1.

1. Pet. 3.

1. Pet. 4.

Cum autem & occulti & aperti Sacramentarij, sub hac regula (quando dicitur, quod toti personæ tribuatur, quod unius naturæ proprium est) perniciosum suum errorem occultent: dum totam quidem personam nominant, interim tamen unam, eamque (ut sic dicamus) nudam tantum naturam intelligunt, alteram autem penitus excludunt: quasi nuda vel sola humana natura pro nobis passa sit: placuit D. Lutheri verba hoc loco recensere, è Maiori ipsius de Cæna Domini Confessione, in quibus de Cinglij Allœosin agit: ut Ecclesia Dei quam optimè aduersus errorem illum præmuniatur. Verba autem D. Lutheri sic habent:

Tom. 2.

VVt fol.

188.

Luc. 24.

Hoc Cinglius vocat Allœosin, cum aliquid de divinitate Christi dicitur, quod tamen humanitatis proprium est: & contra. Verbi gratia, ubi in scriptura dicitur: Nōne hæc oportuit pari CHRISTVM. &

na intrare in gl'oriam suam? ibi nugatur Cinglius,
 quod vocabulum (Christus) hoc loco pro humana na-
 tura sumatur. Caue tibi, caue, inquam, tibi ab ista
 Alloëosi: est enim larua quædam Diaboli: quæ tan-
 dem talem Christum fingit, secundum cuius rationes
 ego certè nolim esse Christianus. Hoc enim illa vult:
 quod Christus nihil ampliùs sit, aut efficiat sua passio-
 ne & vita, quàm alius quispiã sanctus. Si enim persua-
 deri mihi patiar, vt credam, solam humanam naturam
 pro me passam esse, profectò Christus mihi non magni
 pretij saluator erit, sed ipse tandem saluatore eget. In
 summa, verbis explicari non potest, quid Diabolus per
 hanc Alloëosin, moliat. Et paucis interpositis. Si for-
 tè venefica illa, domina R A T I O (cuius neptis est
 ipsa Alloëosis) reclamare voluerit, dicens: Diuinitas
 neque pati neque mori potest: Tu respondebis: Ver-
 um id quidem est: nihilominus tamen, quia diuini-
 tas & humanitas in Christo vnã personam constitu-
 unt: scriptura, propter hypostaticam illam vnionem,
 etiam diuinitati omnia illa tribuit, quæ humanitati
 accidunt: & vicissim humanitati, quæ diuinitatis sunt.
 Et sanè reuera ita res sese habet. Hoc enim fateri te ne-
 cesse est: hæc persona (monstrato Christo) patitur,
 moritur, hæc autem persona est verus Deus. Rectè
 igitur dicitur: Filius Dei patitur. Et si enim vna ipsius
 pars (vt sic loquar) diuinitas videlicet, non patitur:
 tamen ea persona, quæ Deus est, patitur in altera sua
 parte, nimirum, in humanitate: Reuera enim filius Dei
 pro nobis est crucifixus, hoc est, persona, quæ Deus est.
 Ipsa enim, ipsa (inquam) persona crucifixa est, secundum
 humanitatem. Et rursus post aliqua: Si constabit Al-
 loëosis, vt eam Cinglius proponit, in Christo duas
 personas esse necesse erit, diuinam, videlicet, & huma-
 nam: quando quidem Cinglius dicta scripturæ de pas-
 sione tantum ad humanitatē inflectit, eaq; per omni-

à diuinitate separat. Vbi enim opera diuelluntur & separantur, ibi etiam personam ipsam diuidi necesse est: cum omnia opera, omneque passiones, non naturis, sed personæ tribuantur. Persona enim ipsa est, quæ omnia illa agit & patitur: hoc quidem secundum hanc naturam: illud verò, secundum alteram naturam: quæ sanè omnia viris eruditis sunt notissima. Quare agnoscimus, Dominum nostrum Iesum Christum Deum & hominem in vna persona: non confundendo naturas, nec diuidendo personam.

7. Tom.
VVst. fol.
530.

In eandem sententiam loquitur D. Lutherus etiam in eo libello, quem de concilijs & Ecclesia scripsit: Sciendum id nobis Christianis est, nisi Deus in altera lance sit, & pondere vincat, nos lance nostra deorum (ad interitum) ferri. Hoc sic accipi volo: nisi hæc vera sint: Deus mortuus est pro nobis: & si solus homo pro nobis mortuus est: tum profectò profus adum fuerit de nobis. At verò, si DEI MORS, & quòd DEVS ipse mortuus est, in altera lance ponitur: tum ille deorum fertur: nos verò instar vacuæ & leuioris lancis sursum tendimus. Sed & ille deinde rursus vel sursum tendere, vel è lance exilire potest. Non autem poterat in lancem descendere & considerare, nisi nostri similis, hoc est, homo heret: vt verè & rectè de ipsius passione dici posset: Deus mortuus est, Dei passio, Dei sanguis, Dei mors. Non enim in sua natura Deus mori potest. Postquam autem Deus & homo vnitus est in vna persona: rectè & verè dicitur: Deus mortuus est, quando, videlicet, ille homo moritur, qui cum Deo vnum quiddam, seu vna persona est. Hactenus Lutherus. Ex his liquet, non carere errore, si quis dixerit scripseritue, quòd commemoratae propositiones (Deus passus est: Deus mortuus est) sint tantummodò prædicationes verbales, hoc est, nuda verba, sine re. Simplicissima enim Christiana fides nostra docet,

& quod

& quod filius Dei, qui homo factus est, p nobis passus
& mortuus sit, nosq; sanguine suo redemerit.

DEINDE, quod ad rationes officij Christi atti-
net, persona non agit & operatur, in, seu cum vna, vel
per vnā naturam tantum: sed potius in, cum, & se-
cundum atque per vtrāque naturam: seu, vt Conci-
lium Chalcedonense loquitur: vna natura agit seu o-
peratur cum communicatione alterius, quod cuiusq;
propriū est. Itaq; Christus est noster mediator, re-
demtor, rex, summus Pontifex, caput & pastor, &c. non
secundum vnā tantum naturam, siue diuinā, siue
humanā: sed secundum vtrāq; naturam: de qua re
alias etiam copiosius dicitur.

TERCIO verò longè adhuc aliud est, quando de eo
queritur, differitur, vel tractatur, an duæ illæ naturæ
in hypostatica vnione in Christo, nihil ampliùs, nisi su-
as naturales essentielles proprietates habeant: quod
enim easdem habeant ac retineant, supra docuimus.

Quantum ergò ad diuinā in Christo naturam at-
tinet, cum in ipso nulla sit (vt Iacobus testatur) trans-
mutatio: diuinæ Christi naturæ per incarnationem
nihil (quod ad essentiam & proprietates eius) vel ac-
cessit, vel decessit, & per eam in se, vel per se neque di-
minuta neque aucta est. *Iacob. I.*

Iam quod ad humanā naturam in persona Christi
attinet, non defuerunt quidā, qui cōtenderent, eam in
personali etiam cum diuinitate vnione nihil ampliùs
habere, quàm duntaxat suas naturales essentielles pro-
prietates: quarum ratione fratribus suis per omnia
similis est. Vnde affirmarunt, humanæ in Christo natu-
ræ nihil eorum tribui vel debere vel posse, quod sit su-
pra vel contra naturales ipsius proprietates, etiam
scripturæ testimonia humanæ CHRISTI naturæ
talia tribuant. Hanc verò ipsorum opinionem falsam
esse, verbo Dei ad eò perspicuè demonstrari potest,

Ephes. I.

vt etiam ipsorum consortes eum ipsum errorem reprehendere & reijcere tandem cœperint. Sacræ enim literæ, & Orthodoxi Patres, scripturæ verbis edocui præclarè testantur, quòd humana natura in CHRISTO, eam ob causam, & inde adedò, quòd cum diuina natura personaliter vnita est (deposito seruili statu & humiliatione, iam glorificata & ad dexteram Maiestatis & virtutis diuinæ exaltata) præter & supra naturales, essentielles, atque in ipsa permanentes humanas proprietates, etiam singulares, excellentissimas, maximas, supernaturales, imperuestigabiles, ineffabiles, atq; cœlestes prærogatiuas, Maiestatis, gloriæ, virtutis ac potentie super omne, quod nominatur, non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro, acceperit; vt ita humana in Christo natura (suo modo & ratione) in exequendo officio Christi simul adhibeatur, cooperetur & suam efficaciam, id est, virtutem & operationem habeat, non tantum ex suis naturalibus proprietatibus, aut secundum essentielles proprietates, aut quousque earum virtus & efficacia progreditur; sed præcipuè secundum Maiestatem, gloriam, virtutem atque potentiam, quam per vnionem hypostaticam, glorificationem, & exaltationem accepit. Et hoc ipsum hodie ne aduersarij quidem nostri prorsus negare audent: nisi quòd disputant & contendunt, illa tantum esse dona creata, & FINITAS dotes seu qualitates: quibus humanam in Christo naturam donatam & ornatum esse sentiunt: quales sunt etiam in sanctis hominibus. Et argutis cogitationibus ac friuolis argumentationibus atq; fictis probationibus metiri, & ad calculum reuocare conantur, quorum donorum humana natura in Christo, sine abolitione sua, capax, aut non capax esse queat.

Rectissima autem & omnium tutissima via in huius controuersie dijudicatione est hæc, videlicet, nemi-

nem

nem meliùs & certiùs nosse, quid Christus secundùm assumptam humanam naturam (ratione vnionis hypostaticæ, & glorificationis seu exaltationis) acceperit, & quarum prerogatiuarum (præter & supra naturales suas proprietates) sine eiusdem abolitione, capax sit: quàm ipsum Dominum nostrum Iesum Christum: Is verò hoc ipsum (quantum quidem nostra, & quidem salutis causa, in hac vita interest) in verbo suo reuelauit. De quibus igitur in sacra scriptura, quod ad hanc rem attinet, certa & perspicua testimonia habemus, simpliciter illis fidem adhibeamus; & nequaquã contra disputemus, quasi humana natura in Christo illorum capax esse nequeat.

Vera quidem sunt, quæ de creatis donis, humanæ naturæ in Christo datis & communicatis dicuntur: quòd humanitas Christi ea per se, & in seipsa habeat. Sed hæc non satis explicant vel assequuntur Maiestatem illam, quam scriptura & orthodoxi Patres secundùm scripturam, humanæ in Christo naturæ adscribunt.

Viuificare enim, omne iudicium, omnemq; potestatem in cælo & in terra, adeoq; omnia in manibus suis habere, omnia sub pedibus ipsius subiecta esse, à peccatis mundare, &c. non sunt dona creata, sed diuinæ, infinitæ proprietates: quæ tamen (iuxta testimonia scripturæ) Christo homini datæ & communicatæ sunt, Iohan. 5. & 6. Matth. 28. Daniel. 7. Iohan. 3. & 13. Matth. 11. Ephes. 1. Hebr. 2. 1. Corinth. 15. Iohan. 1.

Quòd autem hæc comunicatio non tantùm, quasi per phrasin aut modum loquendi dicta, de persona Christi secundùm ipsius diuinitatem, sed potiùs secundùm assumptam humanam naturam sit intelligenda, id tribus firmissimis, atq; aded inuictis argumentis, quæ iam recitabimus, demonstrari potest.

I. Primò, extat regula communissima, maximò totius Ecclesiæ orthodoxæ consensu, approbata: videlicet, quæ scriptura Christum in tempore accepisse affirmat, ea non secundùm diuinitatem accepisse: (secundùm quam omnia ab æterno possidet:) sed quòd persona Christi ratione & respectu humanæ naturæ ea in tempore acceperit.

II. Deinde, scriptura luculenter testatur, Iohan. 5. & 6. quòd virtus viuificandi & potestas exercendi iudicij, Christo datæ sint: propterea quia filius hominis est: quatenus videlicet carnem & sanguinem habet.

III. Postremò, scriptura in hoc negotio non tantùm in genere filij hominis mentionem facit, sed quasi digitum in assumptam humanam naturam intendit, cum inquit:

1. Iohan. 1.

SANGVIS Iesu Christi, filij Dei emundat nos ab omni peccato. Id autem non tantùm de merito sanguinis Christi in cruce semel perfecto accipiendum est: sed Iohannes eo loco de ea re agit: quòd in negotio iustificationis, non tantùm diuina natura in Christo, verùm etiam ipsius sanguis per modum efficacie nos ab omni peccato emundet. Ita caro Christi est viuificus cibus. Et ex hoc Euangelistæ & Apostoli dicto concilium Ephesinum pronunciauit, carnem Christi habere vim viuificandi. Et de hoc articulo multa in nostrorum hominum scriptis clarissima veteris & orthodoxæ Ecclesiæ testimonia collecta passim extant.

Iohan. 6.

Quòd igitur Christus virtutem viuificandi secundùm humanitatem suam acceperit, & quòd illa vis assumentæ humanæ naturæ in Christo data atque communicata sit, id ex analogia verbi Dei credere tenemur. Sed vt paulò antè monuimus, cum duæ naturæ in Christo, eo modo sint vnitæ, vt nulla sit facta confusio, aut naturæ vnus in alteram transmutatio: & vtraque suas naturales & essentielles proprietates retineat: ita vt vnus naturæ proprietates nunquam alterius natu-

re pro-

hæc proprietates hant: hæc doctrina dextrè admodum declaranda, & aduersus hæresium corruptelas benè munienda est.

In hoc autem negotio nihil noui de ingenio nostro fingimus: sed amplectimur & repetimus declarationem, quam vetus & orthodoxa Ecclesia è sacræ scripturæ fundamentis desumptam, ad nos incorruptam transmisit: videlicet, quòd diuina illa virtus, vita, potestas, Maiestas, & gloria assumptæ HUMANÆ naturæ in Christo data sit. Id verò non eo modo, sicut Pater Filio, secundùm diuinam naturam, essentiam suam & omnes diuinas proprietates ab æterno comunicauit: vnde & vnus cum Patre essentiæ, & ipsi æqualis est, Christus enim tantùm secundùm diuinam naturam Patri æqualis est: secundùm humanam verò naturam sub Deo est. Ex his manifestum est, nullam nos confusionem, exæquationem, aut abolitionem naturarum in Christo statuere. Etenim virtus viuificandi non eo modo est in carne Christi, quo est in diuina eius natura: videlicet, vt essentialis proprietas.

Communicatio autem illa, non facta est per essentialem aut naturalem effusionem proprietatum diuinæ naturæ, in naturam humanam: quasi humanitas Christi eas per se & à diuina essentia separatas haberet: aut, quasi per illam communicationem humana natura in Christo naturales ac essentielles suas proprietates prorsus deposuerit, & vel in diuinam naturam conuersa, aut diuinæ naturæ communicatis illis suis proprietatibus in seipsa & per se, exæquata sit: aut quòd vtriusq; naturæ eadem, aut certè æquales naturales & essentielles proprietates & operationes sint. Hi enim & similes errores in vetustissimis & approbatis concilijs è fundamentis sacræ scripturæ, meritò sunt reiecti & damnati. Nullo enim modo vel facienda vel admittenda est, aut conuersio, aut confusio, aut exæquatio, siue naturarum in Christo, siue essentialium proprietatum.

Et

Et quidem his vocabulis (realis communicatio, realiter communicari) nunquā vllam physicam communicationem, vel essentialē transfusionem (qua naturæ in suis essentijs, aut essentialibus proprietatibus confunderentur) docere voluimus: vt quidem vocabula, & phrasēs illas astutē & malitiosē falsa interpretatione, contra conscientiam suam, peruertere non dubitauerunt: tantū, vt piā doctrinā suspicionibus iniquissimis grauarent. Sed vocabula & phrasēs illas verbali communicationi opposuimus: cū quidam fingerent, communicationem Idiomatum nihil aliud, nisi phrasin & modum quendam loquendi, hoc est, mera tantū verba, nomina, & titulos inanes esse, & hanc verbalem communicationem ad eō vserunt, vt de nulla alia communicatione audire quicquā vellent. Quapropter ad rectē declarandam Maiestatem Christi, vocabula (de reali communicatione) vsurpauimus, vt significarem, communicationem illam verē & reipsā (sine omni tamen naturarum & proprietatum essentialium confusione) factam esse.

Sentimus itaq; & docemus cum veteri orthodoxa Ecclesia, quemadmodum illa hanc doctrinam ex scriptura sacra declarauit; quōd humana in Christo natura Maiestatem illam acceperit, secundū rationem hypostaticæ vnionis, videlicet, quōd cū tota diuinitatis plenitudo in Christo habitet, non quemadmodum in sanctis hominibus & angelis, sed corporaliter, vt in proprio suo corpore, etiam omni sua Maiestate, virtute, gloria, operatione, in assumpta humana natura, liberrimē (quando & quomodo Christo visam fuerit) luceat, & in ea, cum ea, & per eam, diuinam suam virtutem, Maiestatem & efficaciam exercent, operetur, & perficiat. Idq; ea, quodammodo, ratione, qua anima in corpore, & ignis in ferro candente agit. Hac enim similitudine (vt suprā monuimus) tota eru-

d.ra

ita & pia antiquitas doctrinam hanc declarauit. Hæc autem humanæ naturæ Maiestas in statu humiliatiōnis maiori ex parte occultata & quasi dissimulata fuit. At nunc, post depositam serui formam (seu exinanitiōnem) Maiestas Christi plenè & efficacissimè atq; manifestè coram omnibus sanctis in cælo & in terris sese exerit. Et nos in altera illa beatissima vita hanc ipsius gloriam facie ad faciem videbimus: vt Iohannes testatur cap. 17.

Hac ratione est permanetq; in Christo vnica tantum diuina omnipotentia, virtus, Maiestas & gloria: quæ est solus diuinæ naturæ propria. Ea verò lucet, & vim suam plenè, liberrimè tamen, exerit, in & cum aliam humanitate, & per illam assumptam exaltatam in Christo, humanitatem. Quemadmodum etiam in ferro candente, non duplex est vis lucendi & vrendi (quasi ignis peculiarè, & ferrum etiam peculiarem & separatam vim lucendi & vrendi haberet) quin potiùs illa vis lucendi & vrendi est proprietas ignis. Sed tamen quia ignis cum ferro vnitus est, ideo vim & virtutem lucendi & vrendi, in & cum ferro, & per ferrum illud candens, exerit: ita quidem, vt ferrum ignitum ex hac vnione vim habeat, & lucendi, & vrendi: & tamen hoc fit sine transmutatione essentiæ aut naturalium proprietatum tam ferri, quam ignis.

Quare testimonia illa sacræ scripturæ, quæ de ea Maiestate loquuntur, ad quam humana in Christo natura exaltata est, non in eam sententiam accipimus, quòd diuina illa Maiestas (quæ diuinæ naturæ filij Dei propria est) in persona filij hominis tantum secundum diuinam naturam, Christo sit adscribenda: aut, quòd Maiestas illa tantum ea ratione sit in humana Christi natura: vt humana Christi natura nudum tantum titulum & nomen solum diuinæ illius Maiestatis, per phrasin & modum loquendi, reuera autem nullam prorsus cum ea communicationem habeat. Cùm enim

Deus

Deus sit spiritualis indiuisa essentia: quæ ubiq; & in omnibus creaturis est, & ubi est, ibi (præsertim in credentibus & sanctis habitans) suam secum Maiestatem habet: tum (secundum superiorem falsam hypothesin) dici posset, in omnibus creaturis, in quibus Deus est, præcipue verò in electis & sanctis, qui sunt templa Dei, totam plenitudinem diuinitatis corporaliter inhabitare, in eis omnes thesauros sapientiæ & scientiæ absconditos, illis omnem potestatem in cælo & in terra datam esse: cum fateri oporteat, credentibus Spiritum sanctum datum esse, qui & ipse omnem potestatem in cælo & in terra habet. Ea verò ratione inter Christum, iuxta humanam ipsius naturam, & inter alios sanctos homines nullum discrimen relinqueretur: & Christus Maiestate illa sua, quam præ omnibus alijs creaturis, vt homo, seu, secundum humanitatem suam accepit, exueretur. Nulla autem creatura (sive homo, sive Angelus,) dicere potest aut debet: Mihi data est omnis potestas in cælo & in terra: cum tamen Deus vniuersa diuinitatis suæ plenitudine (quam ubiq; secum habet) in electis quidem sit, veruntamen non corporaliter in illis habitet, nec personaliter cum illis vnitus sit, sicut in Christo corporaliter inhabitat. Narrantione illius hypostaticæ vnionis Christus dicit, etiam secundum humanam suam naturam: Mihi data est omnis potestas in cælo & in terra. Et alibi: Sciebat Iesus, quod omnia dedisset ei Pater in manus. Item, In ipso inhabitat tota diuinitatis plenitudo corporaliter. Et: Gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super omnia opera manuum tuarum: omnia subiecisti sub pedibus eius. Dum autem omnia subiecit ei, nihil (excepto eo, qui omnia ei subiecit) reliquit, quod non ipsi subiecerit.

Credimus autem, docemus, & confitemur, non fieri talem Maiestatis Dei & omnium proprietatum eius

Matth. 28.

Iohan. 13.

Coloss. 2.

Psal. 8.

Hebr. 2.

1. Cor. 15.

effusionem in humanam naturam Christi: qua diuinæ naturæ aliquid decedat: aut, vt de suo alij ita largiatur aliquid, quod hac ratione sibi ipsa nō in se retineat: aut, quod humana natura, in substantia atq; essentia sua parem Maiestatem acceperit, quæ à natura & essentia diuinæ naturæ sit separata & diuisa: quasi cum vinum, aqua, aut oleum, de vno vase in aliud transfunditur. Neq; enim vel humana in Christo natura, vel illa alia creatura in cœlo aut in terra, eo modo omnipotentia diuinæ capax est: vt per se, omnipotens essentia & natura fiat, aut omnipotentes proprietates in se, & per se habeat. Hac enim ratione humana natura in Christo abnegaretur, & in diuinitatem prorsus transmutaretur. Quod sanè & Christianæ nostræ fidei, & omnium Prophetarum & Apostolorum doctrinæ repugnat.

Credimus autem, docemus, & confitemur, quod Deus Pater Spiritum suum, dilecto filio suo CHRISTO, ratione assumptæ humanitatis, eo modo dedit: (vnde & Messia, hoc est, vncti nomen accepit) vt ille non ad mensuram (quemadmodum alij sancti) illius Spiritus dona acceperit. In Christo enim Domino nostro (cùm secundum diuinitatem vnus sit cum Spiritu sancto essentia) requiescit (ratione humanæ naturæ) spiritus sapientiæ & intellectus, spiritus consilij & fortitudinis, spiritus scientiæ & pietatis. Id verò non eo certè modo fit, quod ille, quatenus homo, aliqua tantum nōrit & præstare possit: quemadmodum alij sancti virtute Spiritus sancti (qui tantum dona creata in ipsis efficit) quædam nōrunt & præstare possunt. Cùm enim Christus, diuinitatis ratione, secunda sit persona in sacrosancta Trinitate, & ab ipso non minùs, quàm à Patre, Spiritus sanctus procedat nam & Patris & Filij proprius Spiritus est, manetq; in omnem æternitatem: nec à Filio vnquam separatur)

I/a. XI.

certè

rectè Christo, secundùm carnem, quæ cum filio Dei personaliter vnita est, tota plenitudo spiritus (vt Patres loquuntur) per hypostaticam illam vnionem communicata est. Ea verò liberrimè in & cum humana Christi natura, & per eam, omnem vim suam exerit: non eo modo, vt Christus secundùm humanam suam naturam aliqua tantùm nôrit, aliqua verò ignoret: & quædam præstare possit, quædam verò præstare nequeat: sed iam etiam secundùm assumptam humanam naturam omnia nouit, & potest. Pater enim super hunc filium absq; mensura Spiritum sapientiæ & fortitudinis ita effudit, vt quatenus homo est, per hypostaticam illam vnionem, omnem scientiam & omnem potestatem reipsa & verè acceperit. Ea ratione omnes thesauri scientiæ in Christo sunt absconditi: hoc modo omnis ipsi potestas, in cælo & in terra, data est: & ipse ad dexteram Maiestatis & virtutis Dei collocatus est. Manifestum est autem ex historijs, quòd temporibus Imperatoris Valentis inter Arianos peculiaris quædam secta reperta fuerit eorum, qui Agnoetæ appellabantur: propterea quòd fingerent, filium quidem (vt pote verbum Patris) omnia scire: At assumptam ipsius humanam naturam multarum rerum ignaram esse. Hanc hæresin etiam Gregorius Magnus refutauit.

Propter vnionem autem hypostaticam, & ex ea consequentem communicationem, (quam diuina & humana natura in persona Christi, reuera & reipsa inter se habent) Christo secundùm carnem id tribuitur, quod ipsius caro (in natura & essentia sua per se considerata) non esse, & extra vnionem illam, id non habere potest. Verbi gratia: Carni Christi rectè adscribitur, quòd sit verè viuificus cibus: & quòd sanguis eius verè sit viuificus potus. Sic enim ducenti Patres Ephesini Concilij pronunciarunt: Carnem Christi esse viuificam seu viuificantem: vnde solus hic homo Iesus Christus

(nullus

(nullus autem alius homo vel in cœlo vel in terris) re-
 re & verè dicere potest: vbi sunt duo aut tres congre-
 gati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Item,
 Ego vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad consum-
 mationem seculi.

Et hæc scripturæ testimonia non ita accipimus,
 quod tantum de præsentia diuinitatis Christi in ipsius
 Ecclesia, loquantur: quasi ea præsentia ad Christum,
 qua homo ipse est, prorsus non pertineat. Ea enim ra-
 tione Petrus, Paulus, & omnes sancti in cœlo, nobiscum
 in terris præsentem essent: cum diuinitas, quæ vbiq[ue]
 est, in ipsis habitet: id quod tamen de solo Christo,
 & de nullo alio homine, sacra scriptura testatur. Cre-
 dimus verò, superioribus scripturæ testimonijs Maie-
 statem hominis Christi declarari, quam Christus se-
 cundum suam humanitatem, ad dexteram Maiestatis
 & virtutis Dei accepit: vt videlicet etiam secundum
 illam suam assumptam naturam & cum ea præsens esse
 possit, & quidem præsens sit, vbicunq[ue] velit: præfer-
 rim verò sentimus, eum Ecclesiæ suæ in terris, vt Me-
 ditatorem, Caput, Regem & summum Sacerdotem,
 præsentem esse. Non autem dimidiatus tantum Chri-
 stus, aut vna duntaxat ipsius pars Ecclesiæ præsidio est:
 sed tota Christi persona. Ad eam autem pertinent
 ambæ naturæ, diuina & humana: quare eum præsen-
 tem habemus non tantum secundum diuinam, verum
 etiam, secundum assumptam humanam ipsius naturam:
 iuxta quam ipse frater noster est, & nos caro sumus
 de carne eius & os de ossibus eius. Et sanè in huius
 rei confirmationem, sacram suam Cœnam instituit: vt
 testaretur, se etiam secundum eam naturam, qua car-
 nem & sanguinem habet, nobiscum esse, in nobis ha-
 bitare, operari, & efficacem esse velle.

Huic firmissimo fundamento D. Lutherus, sanctæ
 memoriæ, innixus, doctrinam de Maiestate Christi

Matth. 18.

Matth. 28.

Ephes. 5.

iuxta humanitatem, fideliter & perspicue Ecclesia proposuit.

Tom. VII.
2. Ger. fol.
191.

Is in Maiori sua de Cœna Domini Confessione, de persona Christi ad hunc modum scripsit: Cùm Christus talis homo sit, qui præter naturam ordinem cum Deo una est persona: & extra hunc hominem nullus Deus reperiatur, necessario conficitur, quòd etiam iuxta tertium supernaturalem illum modum sit, & esse possit, VBIQUE, VBI DEVS EST: ita ut omnia plena sint Christi, ETIAM IUXTA HUMANITATEM non quidem secundum primam illam corporalem & comprehensibilem rationem, sed iuxta supernaturalem diuinum illum modum.

In hoc enim negotio fateri te oportet & dicere: Christus, secundum diuinitatem, vbi vbi est, ibi est naturalis diuina persona: & reuera ibi naturaliter & personaliter est: quod perspicue ipsius incarnatio, in utero materno, testatur. Si enim filius Dei erat, certe eum personaliter esse in utero matris, & ibidem incarnari oportebat. Quòd si naturaliter & personaliter est, vbi vbi est, profecto ibidem etiam necessario homo erit. Non enim in Christo sunt duæ separatae personæ, sed vnica tantum est persona. Vbicunque ea est, ibi est vnica tantum & indiuisa persona. Et ubicunque rectè dixeris: hic est Deus: ibi fateri oportet, & dicere: ergo etiam Christus HOMO adest. Et si locum aliquem monstrares, in quo solus DEVS, non autem homo esset, iam statim persona diuideretur. Posses enim tum rectè dicere: hic est Deus ille, qui non est homo, & qui adhuc nunquam homo factus est.

Absit autem, ut ego talem Deum agnoscam aut colam. Ex his enim consequeretur, quòd locus & spacium possent duas naturas separare, & personam Christi diuidere: quam tamen neq; mors neq; omnes Diaboli diuidere aut separare potuere. Et quanti tandem,

obsecro,

oblecro, pretij esset, talis Christus, qui vnico tantum loco simul diuina & humana persona esset: in omnibus vero locis, duntaxat & quidem separatus Deus, aut diuina persona esset, sine assumpta sua humanitate. Nequaquam vero id tibi, quisquis es, concessero: quin potius quocunque locorum Deum collocaueris: eodem etiam humanitatem Christi vna collocare te oportebit: non enim duæ in Christo naturæ separari aut diuidi possunt. Vna in Christo facta est persona: & filius Dei assumptam humanitatem à se non segregat.

In libello, de vltimis verbis Dauidis D. Lutherus paulò ante mortem suam in hanc sententiam scripsit. Secundùm alteram temporalem humanam natiuitatem etiam data est illi æterna Dei potestas: sed in tempore, & non ab æterno. Humanitas enim Christi non fuit ab æterno, vt diuinitas: sed Iesus Mariæ filius, iuxta supputationem veram, hoc anno natus est annos mille, quingentos, quadraginta tres. Interim tamen ab eo momento, in quo diuinitas cum humanitate vnita est in vnã personam, homo ille, qui est filius Mariæ, reuera est, & vocatur omnipotens æternus Deus, qui æternam habet potestatem: qui omnia creauit & conseruat (per cõmunicationem Idiomatum:) propterea quod cum diuinitate vna sit persona, & verus sit Deus. De ea re loquitur, cum inquit: Omnia mihi tradita sunt à Patre. Et alibi: Mihi data est omnis potestas in cœlo & in terra. Quis est ille, qui dicit, MIHI? Mihi, videlicet, Iesu Nazareno, Mariæ filio, nato homini. Ab æterno quidem habebam eam à Patre, priusquam homo fierem. Cùm autem humanam naturam assumerem, accepti eam in tempore, secundùm humanitatem: occultaui autem eam, donec à morte resurgerem, & ad cœlos ascenderem: tum ea debebat manifestari & declarari, sicut Paulus dicit, eum declaratum seu demonstratum filium Dei cum potentia: Iohannes vocat clarificatum, seu glorificatum.

Tom. 5.
Ger. VII.
fol. 545.

Matth. II.

Rom. I.
Iohan. 17.

Plura in hanc sententiam testimoniam D. Lutheri scriptis reperire licet, præsertim in eo libro, cui titulum fecit: Quòd hæc verba (hoc est corpus meum) adhuc firma maneant: præterea in Maiori ipsius Confessione de Cœna Domini multa in hoc genere leguntur. Illa tanti viri pia scripta (vt bene fundatas declarationes articuli de Maiestate CHRISTI, sedentis ad dexteram DEI, & ipsius Testamenti) breuitatis studio (eo modo, quo supra diximus) hoc loco, & de persona Christi, & de sacra Cœna repetita esse volumus.

Quare perniciosum errorem esse iudicamus, quando Christo iuxta humanitatem Maiestas illa derogatur. Christianis enim ea ratione summa illa consolatio eripitur, quam è promissionibus paulò antè commemoratis de præsentia & inhabitatione capitis, regis, & summi sui Pontificis, haurire poterant. Is enim promisit, non modò nudam suam diuinitatem ipsis præstò futuram, (quæ nobis miseris peccatoribus est, tanquam ignis consumens aridissimas stipulas.) sed ille ipse, homo ille, qui cum discipulis locutus est, qui omnis generis tribulationes in assumpta sua humana natura gustauit; qui ea de causa nobis (vt & hominibus & fratribus suis) condolere potest: se in omnibus angustijs nostris nobiscum futurum promisit: secundum eam etiam naturam, iuxta quam ille frater noster est, & nos caro de carne eius sumus.

Reijcimus igitur atq; vnanimi cõsensu, ore & corde damnamus omnes errores, qui à commemorata pia doctrina dissentiunt: qui cū Propheticis & Apostolicis scriptis, cum receptis & approbatis symbolis, & cū pia nostra Augustana Confessione pugnant, vt sunt:

I.

Quòd humana natura propter personalem vnionem, cum diuinitate sit confusa, aut in eam transmutata.

II.

Quòd humana in Christo natura eo modo, quo diuinitas, vt infinita aliqua essentia, & ex virtute aut proprietate essentiali suæ naturæ vbiq; præsens sit.

Quòd

Quòd humana natura in Christo diuinæ naturæ substantia seu essentia sua, aut in suis essentialibus proprietatibus exæquata sit.

III.

Quòd humanitas Christi in omnia loca cœli & terræ localiter extensa sit: quod tamen ne quidem diuinitati tribui debet. Quòd autem Christus per diuinam omnipotentiam suam, corpore suo (quod ad dexteram Maiestatis & virtutis Dei collocavit) præsens esse possit, ubicunque voluerit: ibiq; inprimis, ubi suam præsentiam illam, vt in sacra sua Cœna, in verbo suo promissit, hoc ipsius Omnipotentia & sapientia optimè efficere potest, sine transmutatione aut abolitione veræ suæ humanæ naturæ.

IIII.

Quòd humana natura in Christo sola pro nobis passa sit, nosq; redemerit, cum qua filius Dei in passione nullam prorsus communicationem habuerit.

V.

Quòd Christus secundum diuinitatem suam duntaxat nobiscum in terris, cum verbo Dei prædicato, & legitimo sacramentorum vsu, præsens sit: & hæc Christi præsentia ad humanam ipsius naturam prorsus nihil pertineat.

VI.

Quòd assumpta humana natura in Christo cū diuina virtute, sapientia, potētia, Maiestate & gloria, re ipsa & verè, nullā habeat communicationem: sed quòd tantum titulo & nomine nudo cum diuinitate communicet.

VII.

Hos errores & alios omnes, à pia & sincera doctrina, paulò antè commemorata, dissentientes, recijcimus atque damnamus: vt qui verbo Dei, Prophetis & Apostolicis scriptis, & Christianæ nostræ fidei & Confessioni repugnent, & hortamur omnes pias mentes (quandoquidem Christus in sacra scriptura Mysterium vocatur, ad quod omnes hæretici capitibus suis impingunt) ne sua ratione humana in tantis mysterijs perscrutandis curiosæ sint, sed potiùs cum Apostolis Christi simpliciter credant, oculos rationis suæ clau-

dant, & intellectu suum in Christi obedientiam cantent. Inde autē dulcissimam & firmissimam consolationem petant, atq; sibi perpetuò gratulentur, quòd caro nostra & sanguis noster in Christo in tantam sublimitatem, ad dexteram Maiestatis, & omnipotentis virtutis Dei sit collocata. Sic in omnibus aduersis inueniemus, quo nos solidè consolemur, & ab omnibus perniciosis erroribus præseruemur.

IX.

DE DESCENSV CHRISTI AD INFEROS.

CONSTAT, hunc fidei nostræ articulum de descensu Christi ad inferos non modò à quibusdā recentioribus, verum etiam olim ab Orthodoxis veteribus Ecclesiæ Doctoribus non prorsus eodem modo explicatum esse. Nos igitur tutissimū iudicamus, si simplicitatem fidei nostræ in symbolo comprehensam retineamus: ad quam D. Lutherus pia sua concione, in arce Torgensi Anno Domini 1533. de Christi ad inferos descensu habita, remisit. Vbi confitemur, & credamus in **I E S V M C H R I S T V M** Dominum nostrum, filium Dei, qui mortuus, sepultus est, & ad inferos descendit: in qua Confessione videmus, sepulturam & descensum Christi ad inferos, tanquam diuersos articulos distingui. Simpliciter igitur credimus, quòd tota persona, Deus & homo, post sepulturam, ad inferos descenderit, Satanam deuicerit, potestatem inferorum euerterit, & Diabolo omnem vim & potentiam eripuerit. Quomodo verò Christus id effecerit, non est, vt argutis & sublimibus imaginationibus scrutemur. Hic enim articulus non magis ratione humana & sensibus comprehendi potest, quam prior, quomodo Christus ad dexteram Omnipotentis